

Biuro Rzecznika Praw Dziecka
ul. Przemysłowa 30/32, 00-450 Warszawa
tel. (22) 583 66 00, fax (22) 583 66 96

Warszawa, 24 listopada 2016 r.

DTZ.422.1.2016.RR
(w odp. należy podać nr sprawy)

**Pani
Elżbieta Rafalska
Minister Rodziny, Pracy
i Polityki Społecznej**

minęło 10 lat od wejścia w życie ustawy z dnia 8 czerwca 2001 roku o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz. U. z 2001 r. Nr 73, poz. 763). Ustawa ta pomimo, że posiada status aktu powszechnie obowiązującego, de facto nigdy nie zaczęła być stosowana. Na taki stan rzeczy złożyło się wiele czynników, między innymi wadliwe przepisy zawarte w samej ustawie oraz brak aktów wykonawczych do niej.

Niepokojąca jest zwłaszcza sytuacja braku możliwości uzyskania prawa do wykonywania zawodu psychologa, spowodowana brakiem samorządu psychologów. Zgodnie z artykułem 7 ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów, prawo wykonywania zawodu powstaje z chwilą dokonania wpisu na listę psychologów Regionalnej Izby Psychologów. Ze względu na fakt, że obecnie Izby takie nie funkcjonują, nie jest możliwe dokonanie ww. wpisu. Ponadto artykuł 8 ust. 1 pkt 4 przewiduje, że wpis na listę psychologów może uzyskać osoba, która odbyła podyplomowy staż zawodowy pod merytorycznym nadzorem psychologa posiadającego prawo wykonywania zawodu. Odbycie podyplomowego stażu jednakże nie jest możliwe, ze względu na brak precyzyjnych uregulowań dotyczących warunków, trybu i czasu odbywania tego stażu. Należy przy tym zauważyć, że zgodnie z artykułem 8 ust. 9 ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów warunki, tryb i czas odbywania podyplomowego stażu zawodowego określa w drodze rozporządzenia minister właściwy do spraw pracy w porozumieniu z ministrami właściwymi do spraw zdrowia i edukacji.

26 lat Konwencji
o Prawach Dziecka

Powstałą sytuację należy uznać za wysoce nieprawidłową i wymagającą niezwłocznego podjęcia działań przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Należy nadmienić, że pomimo braku możliwości uzyskania uprawnień do wykonywania zawodu, szereg aktów prawnych wskazuje na wymóg ich posiadania, np. przepis taki zawiera ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 poz. 575) – artykuł 26 ust. 1 pkt 3.

Zwracam również uwagę na szczególny charakter zawodu i delikatną materię, jaką zajmują się psycholodzy. Dbałość o zdrowie psychiczne, a zwłaszcza o prawidłowy rozwój psychiki dziecka jest niezwykle ważne.

W ocenie Rzecznika Praw Dziecka osobom wykonującym zawód psychologa powinno zapewnić się jasne zasady wykonywania zawodu, natomiast pacjentom zagwarantować, że udzielana pomoc będzie fachowa, a w przypadku podjęcia przez psychologa działań sprzecznych z zasadami sztuki czy etyki zawodowej, precyzyjne określenie możliwości dochodzenia swoich praw.

Rzecznik Praw Dziecka badając sprawy indywidualne niejednokrotnie stwierdzał nieprawidłowości w działaniach podejmowanych przez osoby świadczące usługi o charakterze psychologicznym, jednakże gdy nie stanowiły one przestępstwa, brak było właściwego instrumentarium prawnego do skutecznej reakcji na stwierdzone nieprawidłowości.

Jakie zagrożenie dla prawidłowego rozwoju dziecka może spowodować nieprofesjonalne wykonywanie usług psychologicznych może zobrazować jedna ze spraw prowadzonych w Biurze Rzecznika Praw Dziecka, w której osoba posiadająca tytuł magistra psychologii podjęła się diagnozy dziecka na okoliczność doznanej przemocy seksualnej, pomimo że nie posiadała doświadczenia w tym zakresie.

Wykonane badania miały wykazać, że doszło do nadużyć seksualnych wobec dziecka przez ojca, skutkiem czego było odizolowanie małoletniego od rodzica na wiele miesięcy. Powtórna diagnoza przeprowadzona przez doświadczonych biegłych sądowych zaprzeczyła, aby dziecko doznało przemocy seksualnej, wskazując jednocześnie, że zastosowane w pierwszym badaniu metody były niewłaściwie dobrane, niedostosowane do wieku dziecka, natomiast wyniki zostały nieprawidłowo zinterpretowane. Pomimo, że druga diagnoza wykluczyła, aby doszło do nieprawidłowości w relacjach dziecko-rodzic, powstały na tym tle pomiędzy rodzicami konflikt spowodował, że przez kolejne lata nie udało się przywrócić właściwych relacji ojca z dzieckiem.

Mając powyższe na uwadze, powołując się na treść art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 roku o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2015 r. Nr 2086), proszę Panią Minister o przekazanie informacji na jakim etapie w Ministerstwie prowadzone są prace zmierzające do uregulowania kwestii związanych z wykonywaniem zawodu psychologa. W szczególności proszę o wskazanie, czy prowadzone działania zmierzają do nowelizacji obecnie obowiązującej ustawy i wydania do niej aktów wykonawczych, czy też planowana jest nowa regulacja normująca powyższe kwestie.

✓ wypracowanie projektu
Marek Janusz Marek